

Maurice de Hond: Ik denk inderdaad dat ik een redelijk besef heb van wat rechtvaardig is

• MAURICE DE HOND IS IEMAND die zich graag aan de spelregels houdt. „Ik denk inderdaad dat ik een redelijk besef heb van wat rechtvaardig is. Ik probeer me in mijn gedrag daar ook aan te houden.” (Foto André Verheul)

door STEVEN GELDER

AMSTERDAM — Hij komt er aan de wat late kant achter dat zijn paspoort is verlopen en dat terwijl Maurice de Hond weet dat zijn vliegtuig naar Amerika over een paar dagen vertrekt. Hij excuseert zich voor de paar telefoontjes die hij moet plegen, om toch nog op tijd een geldig reisdocument te hebben. Kennelijk laat zelfs een exacte berekenaar wel eens een steekje vallen.

Maar het breiwerkje van De Hond vertoont nog een oneffenheid. Vol schaamte constateert hij dat een groep mensen, ergens in het westen van Nederland, de vorige avond voor niets op hem heeft zitten wachten. „Een afspraak vergeten, dat is me nog nooit gebeurd.” En alsof hij het nog steeds niet kan geloven, kijkt hij tot tweemaal toe in zijn volle agenda.

Druk bestaan

Maurice de Hond heeft duidelijk een druk bestaan. Mensen wippen binnen voor een handtekening of om de 38-jarige Amsterdammer iets te laten lezen dat klaarblijkelijk van groot belang is. Met de gemeenteraadsverkiezingen koud achter zich en de Tweede-Kamerverkiezingen in het vooruitzicht, kan De Hond zijn borst nat maken.

Bij de naam Maurice de Hond zullen velen denken aan de Varaprogramma's in de Rooie Haan en Bij Koos. Daarin schetst hij met zijn eigen onderzoeksmethode (Methode De Hond) een zo realistisch mogelijk beeld van de politieke verhoudingen in Nederland.

Anderen herinneren zich de kleine Amsterdammer wellicht als de talentvolle scheidsrechter die de spelers altijd met "U" aansprak en zijn mening binnen het scheidsrechtscorps ongezoeten liet horen.

In die periode heeft ooit een psycholoog voor een tijdschrift een poging gedaan het karakter van De Hond te ontrafelen. Hij kwam niet veel verder dan de conclusie: De Hond is iemand die zich graag aan de spelregels houdt.

„Ik denk inderdaad dat ik een redelijk besef heb van wat rechtvaardig is,” stelt Maurice de Hond. „Ik probeer me daar in mijn gedrag ook aan te houden. Dus als je het zo bedoelt, dan is het ant-

woord: ja. Wat ik vaak merk bij mezelf, is dat ik me een beetje erger aan zaken die ontzettend worden opgeklopt. Vooral in de politiek gebeurt dat veel. De standpunten in de politiek zijn vaak niet zo uiteenlopend als wordt geschetst. Ik vind me er dan over op dat mensen in een redebat niet correct zijn.

„Dan denk ik: wat je nu zegt klopt qua redenering niet en volgens mij weet je dat zelf ook. Ik kan een goed voorbeeld geven en dat bedoel ik dan met je houden aan de spelregels: In 1978 werd er in Argentinië gevoetbald. Een deel van de PvdA riep toen: daar moet je niet naar toe gaan, gezien het regime van de Argentijnse generaal, terwijl de VVD vond dat sport en politiek niets met elkaar hadden te maken.

Moskou

„Zelf weet ik het niet goed wat je nu wel of niet moet doen. In beide redeneringen vind ik wel wat zitten. Dan komt in 1980 Moskou en dan roept de VVD ineens, nadat Amerika zich teruggetrokken had, daar horen we niet naar toe te gaan. De PvdA vindt wel dat de sportmensen moeten gaan, omdat ze dan contact met de bevolking kunnen leggen.

„Op dergelijke momenten denk ik: beseffen jullie dan zelf niet dat jullie van gelegenheidsargumenten gebruik maken? Oké, als je zegt: sport en politiek hebben niks met elkaar te maken, dan moet je naar Moskou gaan.

„Plotseling blijken de argumenten ineens echter omgedraaid. Dat irriteert me en dan denk ik: nou, nou. Een man als Nijpels die na de verkiezingen beweert dat de opiniepeilers de grote verliezers zijn. Ik zat geloof ik één zetel mis bij de VVD. En dat terwijl Nijpels negen zetels gedaald is. Ik kan niet zo goed tegen dit soort gelegenheidsargumenten.”

Die vaak kromme redeneringen in de politiek, waaraan Maurice de Hond een broertje dood heeft, vond hij terug in de voetbalwereld. Dat was voor hem ook een aanleiding om na twee jaar betaald voetbal, zijn fluit op te bergen.

Scheidsrechter

Als kleine jongen van twee, drie jaar zat Maurice bij zijn vader op de knie om de wedstrijden van

Ajax te volgen. Zodra hij zelf kon voetballen, trok hij de korte broek en schoenen aan en posteerde zich in het doel.

„Echt goed voetballen kon ik niet, ik was wel een redelijke keeper, maar al met al stelde het niet zoveel voor. Toen ik toevallig een keer ging fluiten, merkte ik tot mijn stomme verbazing dat het heel goed ging. Op mijn 24ste of 25ste floot ik al de eerste klasse amateurs, IJsselmeervogels en zo. Het was heel leuk, omdat ik toen op een niveau zat waar ik anders naar was gaan kijken. En wat is er mooier dan om er zelf deel van uit te maken.

„In die tijd heb ik altijd met een soort idealisme over het voetbalveld gelopen, omdat ik denk dat een scheidsrechter uiterst belangrijk is voor wat er allemaal in een wedstrijd gebeurt. Ik heb altijd gezegd: wat er in het betaalde voetbal gebeurt, is heel bepalend voor wat er met de rest van die sport gebeurt. Wat in de betaalde afdeling wordt toegestaan, zie je terug op lagere niveaus.

„Daar heb ik allerlei bewijzen voor, maar een is er heel leuk en typerend. Ik stond een keer naar een jeugdwedstrijd te kijken. Tien minuten voor tijd moest er een reserve in, een jongen van een jaar of elf. Hij komt het veld in, draait zich even met zijn rug naar de scheidsrechter en loopt door. Niemand in het veld had echter een rugnummer. Dat was dus heel karakteristiek.

Grenzen stellen

„Ik had dus iets van: de toekomst van het voetbal hangt van het betaald voetbal af en de scheidsrechter speelt daarbij een belangrijke rol. Als corps kan je heel duidelijk een aantal grenzen stellen. Dus toen ik eenmaal in het betaald voetbal terecht was gekomen, vond ik dat we met z'n allen een bepaald standpunt moesten innemen. Er was ook een scheidsrechtsc commissie, waarvan ik dacht dat die mede voor de belangen van het voetbal opkwam.

„Het fluiten ging goed en ook de pers beoordeelde mij positief. Langzaam maar zeker begon ik er echter achter te komen dat de mensen in de commissie er vooral zaten om hun eigen belangen te behartigen. Vooral de voorzitter, Van der Kroft, was daar sterk in. Die commissie durfde bepaalde uitspraken niet aan.

„Een voorbeeld daarvan is: als een

hoofd. Het lijkt erg veel op een auto met vier inzittenden die het water inrijdt en waarvan maar één deur open kan. Er wordt gevechten om uit de auto te komen, maar alle vier verdrinken. Terwijl ze als ze het rustig hadden gedaan, waarschijnlijk alle vier gered zouden zijn. Daar lijkt het een beetje op.

„Ik sprak inderdaad de spelers met U aan, maar dat doe ik tegen meer mensen. Ik vind dat scheidsrechters heel weinig met echte kennis van het spel te maken heeft, maar veel meer met de relatie van de spelers onderling en met de scheidsrechter.

„Ik heb altijd geprobeerd een goede relatie met de mensen in het veld te onderhouden. Ik ben niet iemand die vloekt of zegt: houd je grote bek. Nee, als ik op die manier met de spelers omga, doen ze bij mij hetzelfde. Wat ik niet wil dat mij geschiedt, moet ik ook niet die ander aandoen.

„Ik probeer altijd een correcte verhouding met mensen te hebben. En als scheidsrechter moet je je gezag niet ontlenen aan het feit dat je in een zwart pak staat met een fluit in je hand, maar op basis van respect dat je als mens af-

dwingt. En in die relatie zeg ik gewoon U tegen mensen, net zo goed als ik vind dat ze dat tegen mij moeten zeggen. Niet dat ik zo erg formalistisch ben, maar dat is mijn manier."

Marktkoopman

Evenals zijn zoon, die in 1947 werd geboren, was ook vader De Hond wezenloos van het voetbal. In het weekeinde bracht hij heel wat uurtjes op de tribune door. De rest van de tijd werkte hij als marktkoopman op het Waterlooplein om zich uiteindelijk als kleine middenstander te vestigen.

"Ik heb een speciale band met mijn ouders", zegt Maurice de Hond. „Ze zijn allebei overlevenden van het vernietigingskamp Auschwitz. Ze zijn beiden joods en in de oorlog waren ze nog niet met elkaar getrouwd. Zelf heb ik de oorlog niet meegemaakt en mijn ouders hebben daar ook niet zo gek veel over verteld.

Wat ik hoorde was meestal anekdotisch. Het was geen opsomming van alle ellende. Als je ouder wordt, kom je automatisch meer over die oorlog te weten, kan je zaken beter plaatsen en weet je wat er allemaal is gebeurd. Wat hun echt allemaal is overkomen, hebben ze nooit helemaal uitgesproken.

"Toen mijn vader een paar jaar geleden zeventig werd, heb ik hem een boek aangeboden met zijn levensgeschiedenis. Dat had ik verzameld op basis van historisch materiaal en gesprekken met

dingsdrang van Maurice de Hond? Kan hij dat in een percentage uitdrukken?

Het ging goed

"Nou... Het gekke is, dat als je ziet wat ik allemaal heb bereikt, tussen aanhalingstekens, dan zou je denken dat daar een geweldige geldingsdrang achter zit. Maar ik heb eigenlijk alleen allerlei mogelijkheden gehad en ook van alles gedaan omdat het ontzettend leuk was. En het ging goed en ik kwam verder. Ik heb nooit iets gehad van: ik wil naar het betaalde voetbal toe, of: ik wil dat en dat. Natuurlijk wil ik alles zo goed mogelijk doen, maar op mijn manier, niet door mezelf geweld aan te doen.

"Zo ben ik ook bij Koos Postema gekomen, dat was een voorstel van de Vara om er bij te komen zitten. Het gebeurde niet vanuit een drang dat ik zo graag op de tv wilde. Dus met die ambities valt het erg mee. Mijn ambitie is vooral om het leuk te hebben en daar slaag ik goed in.

Ik denk dat ik hard werk, want alles gebeurt natuurlijk niet door achterover te gaan liggen. Wat ik doe, wordt door mensen als kwaliteit gezien, anders zou ik me niet kunnen handhaven. Bij Koos — dat vind ik leuk om er bij te doen en het kost me niet zoveel tijd. Maar ik doe het niet omdat ik... ja wat eigenlijk?"

Zo nodig op de televisie moet?

"Dat moet ik helemaal niet zo nodig. Het is niet zo, dat ik maar kom opdruiven voor alles. Een tijdje geleden werd er op de tv ge-

sproken over verruwing op het voetbalveld. Ik denk dat ik daar zinnige dingen over kan zeggen. Of een programma over campagnes, daar kan ik ook wat over vertellen. Het zou dan valse bescheidenheid zijn om niet mee te werken. Ik zal wel blij zijn als het 21 mei is geweest, want ik heb het gevoel dat het aantal keren dat ik nu op de tv verschijn, een beetje te veel van het goede is."

Dat Maurice de Hond bij de Vara aan een programma meewerkt, houdt voor hem niet meteen in dat dat de enige omroep is waarvoor hij zou kunnen werken. De Vara was echter de eerste omroep die interesse had voor zijn onderzoeksmethode en daarom is hij blijven hangen. "Het had net zo goed een andere omroep kunnen zijn." Toch voelt De Hond zich het meest aangesproken door de PvdA, zonder dat hij zichzelf als socialist bestempelt.

Achterhaald

"Ik geloof dat die term ontzettend achterhaald is, evenals het woord liberalisme. Ik denk dat de mensen bezig zijn met het krampachtig verdedigen van die termen. Natuurlijk zijn er wel verschillen tussen PvdA, VVD en CDA en dan voel ik meer affiniteit voor de PvdA. Het aspect dat mij het meest aantrekt is: het opkomen voor groeperingen in de samenleving, wier positie dusdanig is, dat zij de minste mogelijkheid hebben voor zichzelf op te komen.

"Dat hangt ongetwijfeld samen met mijn achtergrond. Mijn vader is er nog altijd trots op, dat hij op 11-jarige leeftijd een bekeuring

kreeg, omdat hij een te hoog opgestapelde handkar trok. Ik zeg niet dat alles van de PvdA goed is, maar met hun uitgangspunten voel ik mij het meest verwant.

"Dat kan ik van de VVD niet zeggen. Ik heb ook vaak discussies met mensen die roepen: met jouw positie en salaris moet je toch VVD stemmen? Alsof het voor mensen van mijn categorie wat uitmaakt of ze drie procent meer of minder krijgen. Terwijl dezelfde drie procent die ik minder zou krijgen, voor heel veel groepen in de samenleving betekent of ze twee of drie keer per week vlees op tafel hebben. Ik zou me schamen als mijn portemonnee mijn stemgedrag zou bepalen.

Voorkeur

"Het is natuurlijk niet zo dat de VVD alleen maar voor de hoogste inkomens is, zo werkt het natuurlijk ook niet. Maar ik hoor die groepen nog wel eens uiterst gemakkelijk praten over werklozen. Zo van: als ze hun best doen dan... Ik vind dat zo gemakkelijk. Het woord socialist is achterhaald, maar het geeft misschien een groep aan waartoe ik mij het meest voel aangetrokken.

"Ik denk dat ik een gelukkig mens ben, iemand die vrijwel voortdurend heeft kunnen doen wat hij leuk vindt. Misschien leer je dat door de situatie waar je ouders in hebben gezeten, en doordat je gezien hebt dat ze dat overwonnen hebben en er nog een goed leven van hebben gemaakt. Ik ben niet zwaarmoedig en geniet van elke dag."